

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – Свищов

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д-р Валентина Любенова Николова-Алексиева,
Университет по хранителни технологии - Пловдив,
Професионално направление 3.8. Икономика
Научна специалност: „Икономика и управление“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна
и научна степен „доктор“ по докторска програма
"Икономика и управление (индустрия)" в СА "Д. А. Ценов"
гр. Свищов.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на
Научното жури по защита на дисертационния труд
съгласно Заповед № 1191/15.12.2023 г. на Ректора на
СА "Д. А. Ценов" гр. Свищов.

Автор на дисертационния труд: БОЯН ДИМИТРОВ ВРАНЧЕВ

Тема на дисертационния труд: „ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА
УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО
НА ПРОЕКТНИ ЕКИПИ В
ИНДУСТРИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ”

1. Автобиографични данни за докторанта

Боян Димитров Вранчев се е обучавал по докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“, в професионално направление 3.8. „Икономика“ към катедра „Индустриален бизнес и предприемачество“ на факултета по „Производствен и търговски бизнес“, съгласно Заповед № 1167/ 18.12.2019 г. на Ректора на Стопанска Академия "Д. А. Ценов" гр. Свищов. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 01.01.2020 – 01.01.2024 година. Докторантът е изпълнил в срок дейностите, предвидени в Индивидуалния му учебен план, и е отчислен с право на защита, съгласно Заповед на Ректора на С. А. "Д. А. Ценов" гр. Свищов.

Боян Вранчев е придобил ОКС „Бакалавър“ по „Счетоводство и контрол“ в периода 2000- 2004 година в УНСС и специализация по „Управление и бизнес“ в Лудвиг Максимилиан университет – Мюнхен в периода 2003- 2004 година. Придобива две магистърски степени по „Международни икономически отношения“ и „Счетоводство и контрол със специализация „Финансов контрол“ в УНСС, съответно през 2008 и 2010 година. Междувременно в периода 2007-2010 година придобива специализация по Бизнес икономика (JOSZEF-Programm) във Виенския икономически университет, Австрия. През 2014 година се е обучавал в Лидерска академия Баден-Вюртемберг, Германия.

През годините той е натрупал солиден практически опит като финансов мениджър, счетоводител и експерт по международни отношения и протокол в български и международни институции като V. Consulting, гр. София, Raiffeisen International Bank-Holding AG, гр. Виена, ЦУ, Кока-Кола, гр. София, Държавно министерство Баден-Вюртемберг, гр. Щутгарт, Висше училище по обществено управление и финанси Людвигсбург, БНП Париба, гр. София, Austria Capital Management, гр. Мюнхен, Institut für Mittelstandsförderung, гр. Мюнхен. В периода 2012 – 2019 година той е заемал длъжности като Solution Designer (CEE, DACH, France, Overseas France) в Ай Би Ем България, гр. София, инженер в отдел: Industry Standard Servers на Hewlett Packard Enterprise, гр. София, като Старши експерт във Военномедицинска академия, гр. София, работил е в Представителството на Баден-Вюртемберг, гр. Берлин и Young Professionals Development Program, CDS Rural Educational Development Organization, Виетнам. От 2020 година до момента заема длъжността IT Solution Architect в Real Garant Versicherung AG, Виена. Владее английски, немски и руски език, придобил е отлични компютърни и управленски умения.

Следователно докторантът притежава широка палитра от знания и умения и отлична база за задълбочена научно-изследователска работа в сферата на управлението, мениджмънт на проекти и лидерство.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

По съдържание дисертационният труд третира *изключително актуален управленски проблем*, свързан с изследване на възможностите за усъвършенстване на управлението на проектни екипи в индустриталните предприятия. Проектната дейност и свързаното с нея финансиране оказват значително положително влияние върху бизнес организациите, като създават предпоставки за повишаване на тяхната конкурентоспособност. В същото време управлението на проекти се различава от конвенционалната управленска дейност, тъй като след тяхното приключване екипът по

реализация на проекта престава да съществува като структурна единица в организационно-управленската структура на фирмата. Допълнителни затруднения се създават и от голямото многообразие на типове проекти и различните методи за тяхното управление. Това предполага значителен изследователски интерес към въпросната тематика, като фокусира усилията на множество български и чуждестранни учени към различни аспекти на управлението на проекти. Въпросните изследвания обаче не дават еднозначен отговор на въпроса кои са подходящите мениджърски инструменти за ефективно управление на проектните екипи и постигане на желаните резултати от реализацията на проектите.

В тази връзка може да се заключи, че темата на *дисертацията е много сполучливо избрана. Тя е изключително актуална, дисертабилна е и има голяма практическа значимост. Докторантът е обосновал много добре тази значимост и актуалност.*

Дисертационният труд анализира научни постижения в областта на управлението на проекти, фактори и инструменти за ефективно управление на проектни екипи за повишаване успеха на индустриталните предприятия в съвременната турболентна, висококонкурентна реалност. В списъка на използвани литеатурни източници са посочени *общо 168 източника*, от които: *17 на кирилица и 151 на латиница, от които 15 са онлайн източници.*

Посочените литеатурни източници са актуални и пряко свързани с темата на дисертационния труд.

В представеният за рецензиране дисертационен труд проличава умението на автора да подбира подходящи наши и чуждестранни литеатурни източници и да извърши обзор и селектиране на необходимата информация, да избира, анализира и адаптира класически и модерни методи за изследване на факторите и инструментариума за управление на портфолио от проекти в съвременните индустритални предприятия.

Представеният дисертационен труд е в обем от *208 страници*. В структурно отношение включва *увод, 3 глави, заключение* и две *приложения*. Резултатите са получени чрез съвременен инструментариум и са онагледени с подходящо подбрани *35 фигури и 5 таблици*. *Приложение № 1* представя анкетна карта за проучване мнението на служителите, участвали в последния финализиран проект. *Приложение № 2* представя въпросник за проучване мнението на служителите, участвали в последните 5 финализирани проекта.

Във *въведение* на научният труд са формулирани *основната цел* и *шест логически обвързани задачи* за нейното постигане. Коректно са

определен обектът и предметът на изследването, както и основната *теза на авторът*, според която управлението на проектни екипи може да бъде усъвършенствано чрез повишаване на знанията, уменията и компетентностите на участниците в проектните екипи, и чрез отчитане влиянието на факторите, свързани с проектната дейност. За доказване на концептуалната теза на дисертационния труд се издигат *3 работни хипотези*, които са верифицирани в хода на изследването.

Глава първа е разработена в обем от *51 страници* и е фокусирана върху теоретичните основи на управлението на проектни екипи. Детайлно са дискутиирани въпросите за същността на проекта и видовете проекти, екипите и етапите на тяхното развитие, особеностите и fazите на проектния мениджмънт, моделите за ефективност на екипите и др. В тази глава основен принос на докторанта е систематизацията на позициите на отделните автори по изследвания проблем, както и анализа на различни концепции, въз основа на който извежда собствена позиция по обсъжданите въпроси.

Глава втора е разработена в обем от *54 страници* и представя продължението на теоретичния преглед, като се фокусира върху постановките за усъвършенстване управлението на проектни екипи. В тази глава се съдържат редица теоретични приноси на докторанта, като сред най-съществените са класификацията на профилите на екипните членове и предложените модели за усъвършенстване управлението на проектни екипи. Отлично впечатление прави авторовата позиция при изясняването на понятията "ефективност" и "ефикасност", а също и стремежа да очертае конкретни различия при дефиниране на "управление на проектно портфолио" и "мулти-проектно управление".

Глава трета е разработена в обем от *63 страници* и е посветена на апробирането на методиката за усъвършенстване на управлението на проекти в индустрислните предприятия. Тук е осъществено същинското проучване и са реализирани основните научно-приложни приноси в дисертационния труд. В първия параграф са заложени методическите постановки на емпиричното изследване, в основата на което стоят отговорите на въпросите от две анкетни карти - първата (67 въпроса) по отношение на последния проект, по който са работили респондентите, а втората (71 въпроса) - свързана с участията им в проекти през последните 5 г. Резултатите от проведеното изследване са представени и анализирани във втория параграф като са идентифицирани факторите, оказващи положително и отрицателно влияние върху управлението на проектни екипи в извадката от индустрислни предприятия. На тази база са изведени 27 проблемни области, като за всяка от тях са предложени препоръки за

преодоляването им. Получените резултати от изследванията в дисертацията дават основание на докторанта да направи заключението, че изследователската теза е доказана, а хипотезите - потвърдени.

В **заключението** са формулирани обобщения, изводи и постигнати резултати на базата на предложената от докторанта методика за усъвършенстване на управлението на проектни екипи, чието приложение създава благоприятна среда за ефективна реализация на проектите и постигане на желаните резултати.

Задачите са изпълнени в хода на изследването, а формулираната изследователска теза е доказана. Структурата на дисертационното изследване е логически построена и съответства на поставената цел и задачи.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

➤ В теоретична част от дисертационното изследване:

Докторантът е извършил сериозен литературен обзор и е направил синтез на теоретични основи на управлението на проекти, чрез изясняване на основните понятия, използвани в дисертационния труд. Представени са в систематизиран вид възможни класификации на проектите и проектните екипи по различни признания. Дискутират се същността и особеностите на проектния мениджмънт. Изясняват се основните аспекти от управлението на проектните екипи. Анализирани са начините за организация на ефективната междуличностна комуникация, бариерите в общуването и влиянието им върху мотивацията и поведението. Синтезирани са различни етапи в процеса на усъвършенстване на междуличностните отношения, както и влиянието и развитието на интерактивните комуникации и дигитална компетентност върху междуличностната комуникация и цялостния успех на управлението. Анализират се управленската функция и различните лидерски стилове. Предлагат се авторови модели за усъвършенстване управлението на проектни екипи.

Направените систематизации и обобщения показват *задълбоченост и добросъвестна работа с литературните източници*, умения за приложение на аналитични и дедуктивни техники за обработка на значителен обем информация с различни изследователски методики. Коректно, в скоби са представени всички цитирания и коментари на автора, което улеснява справките по цитираните източници. Участието на автора в дискусиите по изследваните проблеми е активно и отразява умения да се изразява собствено критично мислене и да се формулират нови изводи и констатации.

➤ **В методическата част от дисертационното изследване:**

Докторантът е избрал подходяща методология и изследователски инструментариум, който съответства на сложния, многомерен характер на изследването. За доказване на издигнатата авторова теза са използвани **теоретико-методологичния и емпиричен подход**, надграждане на вече направени проучвания, теоретичен анализ и синтез, сравнителен анализ, методът на наблюдението, експериментален и емпиричен метод, както индуктивни и дедуктивни методи относно обобщаване и извеждане на същностните характеристики на основните понятия. За постигането на **основната цел** и поставените **задачи** са използвани **метод на групиране** (мнения на автори, методически характеристики, фактори оказващи влияние, компании); **метод на аналогията**; **контент анализ и графични методи**. От полевите методи са използвани **анкетните проучвания** като броят на респондентите е определен въз основа на следните критерии: предприятия от групата на средните и големите икономически субекти, чуждестранна собственост на капитала, положителни финансови резултати, активна проектна дейност и голям брой на реализираните проекти от предприятието, наличие на значителен опит в проектната дейност; функционирали и функциониращи проектни екипи с участие в повече от един проект и наличие на опит в проектната дейност поне 5 години. **Давам много висока оценка на литературния обзор, използваната методология, както и по отношение на изпълнението на поставените задачи за постигането на изследователската цел.**

➤ **В приложната част на дисертационното изследване:**

Докторантът напълно коректно, прилага предложената във втора глава методика за провеждане на емпиричното изследване. Емпиричното изследване цели да проучи управлението на проектните екипи в индустриални предприятия, да се идентифицират проблемните области и да се направи препоръка за решаването на проблемите и усъвършенстване на управлението. За провеждане на емпиричното изследване са създадени две анкетни карти. Едната се отнася за последния проект, по който са работили респондентите, и е съставена от 67 въпроса. Втората анкета обхваща проучване на емпиричната картина за установяване позицията на респондентите относно участието им в различни проекти, реализирани от индустриалните предприятия през последните пет години. Резултатите от проведеното приложно изследване: анкетно проучване на 30 служители на индустриални предприятия от различни сектори, които са участвали в проектни екипи, през последната година и анкетно проучване на 28 служители, участвали през последните 5 години в проектни екипи, са представени на едно много добро ниво с достатъчен по обем, обхват и

съдържание доказателствен и аналитичен материал. Едно от достойнствата тук е че, на база анализа на данните от изследваните компании, се формират изводи и се извеждат препоръки за подобряване на проектното управление на екипи. Апробацията на предложената методика се очаква да доведе до усъвършенстване на управлението на проекти в индустриталните предприятия, от там да повлияе върху финансовите резултати, респективно до по-доброто им цялостно управление.

Трудът съдържа конкретни резултати и емпирични доказателства, които обективно отразяват реалните постижения на проведеното научно изследване.

Представеният дисертационен труд е цялостно, завършено изследване по актуален и значим социално-управленчески проблем. В хода на изследването са повдигнати и поставени на обсъждане най-значимите теоретични и практически проблеми, свързани с идентифицирането на основни фактори и инструменти за усъвършенстване на управлението на проекти в индустриталните предприятия.

Заинтересовани страни от изследването могат да бъдат образователни и обучителни организации за целите на професионалната подготовка, бизнес организации с различен индустритален профил, организации от неправителствения сектор, органите на държавната и регионална власт.

Считам, че резултатите от дисертационното изследване са с висока степен на практическа приложимост, затова препоръчвам проектно-ориентириания подход за продължаващо развитие на темата.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приносите могат да бъдат разделени на научни и научно-приложни.

Към научните приноси се отнасят:

- Обогатяване на теоретичното познание по отношение на проектните екипи, в т.ч. класифициране на профилите на екипните членове и очертаване на възможностите за усъвършенстване на тяхното управление.
- Изследвани и анализирани са характеристиките на управлението на проектни екипи в индустриталните предприятия, като са изведени техните специфики и факторите, които им влияят.

Към научно-приложните се отнасят:

- Предложени са два оригинални авторови модела за усъвършенстване управлението на проектни екипи, чието

приложение създава благоприятна среда за ефективна реализация на проектите и постигане на желаните резултати.

- Въз основа на диагностицираните слабости са формулирани препоръки за преодоляването им, систематизирани по отделни проблемни зони.

Приемам приносите като реални, достоверни и доказани в хода на дисертационното изследване.

Приносните постижения считам за лично дело на докторанта.
Изводите и предложениета в дисертационния труд представят Боян Вранчев като ерудиран изследовател с добра теоретична подготовка, с възможности за творчески обобщения и формулиране на решения за практиката.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представени са общо 5 публикации, посветени на дисертационния труд за периода 2020 – 2023 година. Четири от тях са самостоятелни статии и доклади, и една - студия в съавторство. Всички са на български език и са публикувани в престижни национални издания като Годишен алманах „Научни изследвания“, СА „Д.А. Ценов“ - Свищов, АИ Ценов и Сборник с доклади на УНСС от Международна конференция „Стратегическо планиране и маркетинг в дигиталния свят“. Като обем и качество те съответстват на изискванията за получаване на ОНС „доктор“. Съгласно приложената справка, докторантът изпълнява минималните национални изисквания за придобиване на ОНС "доктор", като по показателите от група Г събира 43,75 т., което надхвърля изискуемия минимум от 30 т.

Приемам всички публикации като пряко съотносими към дисертационния труд. В тях са обобщени и публикувани съществени проблеми и резултати от изследванията в дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат на дисертационния труд е в обем от **59 страници**. В него са отразени целите и задачите на изследването, акцентите на отделните глави на дисертационния труд, както и приносите на автора. *Авторефератът е разработен в съответствие с изискванията за изготвянето му и отразява основните резултати и приноси на дисертационния труд.*

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

➤ Основно мнение: качествена дисертация, отлично онагледена, ясно очертани приноси с потенциал за развитие.

- *Критични бележки*: нямам съществени критични бележки към дисертационното изследване.
- *Препоръки*: Препоръчвам дисертационния труд да бъде издаден, предвид задълбочения анализ, изразения приложен характер и направените изводи.
- *Въпроси*:
 1. *От кои сектори на икономиката са изследваните предприятия, които използват Agile тип на управление на проекти и кои използват каскадния тип - Waterfall?*
 2. *Според наблюденията на докторанта, в изследваните предприятия използва ли се коучингът и менторингът при управлението на проектните екипи? В кои сектори на икономиката са те? Какъв тип управление на проекти прилагат – Agile/Lean, Scrum, Waterfall, CPM, PERT и др?*

8. Заключение

Предвид достойнствата на дисертационния труд, актуалността и сложността на изследваните проблеми, необходимостта от търсене на ефективни решения за тях в практиката, доброто теоретично равнище на изследваните и анализирани проблеми, може да се обобщи, че представеният дисертационен труд отговаря на нормативно заложените критерии за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ /ЗРАС, чл.6, ал 2 и ал.3/.

Посочените резултати от изследването, посветено на „Възможности за усъвършенстване на управлението на проектни екипи в индустритните предприятия“ дават достатъчно основание за **ВИСОКА ОЦЕНКА** на научния потенциал и възможности за изследователска дейност на докторанта.

Всичко това ми позволява убедено да гласувам **ПОЛОЖИТЕЛНО** за присъждане на Боян Димитров Вранчев на научната и образователна степен „доктор“ по докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“ в професионално направление 3.8. „Икономика“.

19.02.2024 г.
гр. Пловдив

Изготвил рецензията :
/ проф. д-р В. Николова-Алексиева /